

بـاـبـ وـ كـوـرـ وـ نـهـ وـ رـوزـ

محمد سلیم سواری

سـهـرـتـنـشـتـاـ رـاستـنـ خـوـقـولـپـانـدـهـ سـهـرـتـنـشـتـاـ چـهـپـيـ ..
ماـ گـوـهـنـ خـوـ دـاـ سـهـرـ دـوـنـيـاـيـ ،ـ زـانـىـ ژـنـىـفـ شـهـفـ وـيـفـهـ يـاـ
بـورـىـ ..ـ كـهـ سـهـرـكـهـ لـيـذـاـ پـشـتـاـخـ ،ـ مـادـ كـارـيـتاـ فـوـكـرـىـ دـهـنـگـىـ
پـيـزـنـهـكـىـ هـاتـهـ گـوـهـاـ بـهـرـىـ دـهـنـگـىـ پـيـزـنـهـ بـدـوـيـمـاهـىـ بـهـيـتـ ...

هـنـدـهـكـ ئـاخـ دـنـافـ كـارـيـتاـنـيـرـاـپـاـ وـهـرـيـياـ سـهـرـنـيـنـكـيـتـ بـجـويـكـيـتـ
وـيـ ...ـ گـوـهـيـتـ خـولـ وـيـ پـيـزـنـهـ قـهـچـنـيـنـ ،ـ تـرـسـاـ وـيـ ئـهـ وـبـوـ ،ـ كـاـ
لـقـىـ دـهـمـىـ شـهـفـ كـىـ يـهـ هـاتـيـهـ سـهـرـبـانـىـ بـهـرـىـ وـيـ مـالـ كـولـينـ وـ
بـيـخـوـيـرـىـ هـكـهـ ئـيـكـ تـشـتـهـكـىـ تـيـداـ پـافـيـتـ ،ـ چـونـكـىـ بـهـرـىـ شـهـشـ
شـهـفـاـ بـجـويـكـيـتـ كـونـدـىـ كـيـتـكـهـ كـاـ مـارـاـ دـكـولـبـنـىـ رـاـ هـافـيـتـ بـودـ
كـوـچـكـىـ وـانـ دـاـ .

رـهـوـيـناـ سـهـيـكـىـ هـاتـهـ گـوـهـاـ ..ـ زـانـىـ ئـهـ وـسـهـبـوـ ،ـ لـسـهـرـ بـانـىـ ،ـ
چـونـكـىـ قـومـبـانـكـاـ بـانـىـ وـانـ هـنـدـاـ نـزـمـهـ ،ـ سـهـوـ كـارـهـشـ وـدـهـوـارـبـ
سـانـهـهـىـ تـيـنـهـ سـهـرـ ..ـ نـهـ ژـدـلـ رـابـوـ ...ـ دـنـافـ نـفـيـنـيـتـ خـورـوـيـنـشـتـهـ

- بـهـلـىـ ..ـ هـوـابـوـ بـشـهـفـ هـمـيـنـ ..ـ شـبـكـاـ ئـافـيـ بـوـ ..ـ ئـيـنـاـ
هـرـدـوـوكـ گـهـشـتـهـ سـهـرـ جـهـيـتـ خـوـ ،ـ پـشتـيـ مـيرـكـ چـوـوـيـ دـبـنـ
جـهـافـهـ ژـيـ هـرـدـگـوتـ :

- بـهـلـىـ دـبـيـتـ لـژـورـ بـيـتـ يـانـ ژـيـ دـبـيـتـ شـبـكـاـ ئـافـيـ بـيـتـ .ـ ژـنـكـىـ
هـزـرـ دـكـرـ كـانـىـ چـهـوانـ وـيـ خـرـ خـراـ خـهـوـيـ ژـخـوـيـ ئـيـنـاـ يـاـ پـشتـيـ
نـهـوـيـ دـرـهـوـ كـرـىـ ،ـ ئـيـنـاـ باـوـهـشـكـاـ وـيـ هـاتـ وـژـنـكـىـ گـوـتـ :

- دـنـيـاـ ..ـ كـهـلـكـ سـارـهـ ..ـ ئـهـفـهـ ئـهـزـ چـوـمـهـ دـبـنـ جـهـافـ ..ـ
شـهـفـاتـهـ بـمـيـنـتـ خـوـشـ .ـ ئـيـنـاـ مـيرـكـىـ گـوـتـ :

- شـهـفـ خـوـشـ ..ـ بـهـلـىـ سـارـهـ دـنـيـاـ .ـ لـىـ كـهـلـكـاـ خـوـشـهـ .ـ پـشتـيـ
بـيـهـنـهـكـىـ بـيـ دـهـنـگـ مـايـنـ ژـنـكـىـ بـهـيـسـتـ كـوـ هـيـدـيـ هـيـدـيـ زـهـلامـىـ
وـيـ بـيـنـهـكـىـ دـجـوـيـتـ ،ـ ژـنـكـىـ بـيـهـنـهـ كـاـ كـوـبـرـيـاـ هـيـدـيـ هـلـكـيشـاـ
ژـبـرـدـاـ وـيـ هـزـرـنـهـ كـرـ باـكـانـىـ هـيـزـ يـاـ هـشـيـارـهـ لـىـ بـهـرـدـهـوـامـ ئـهـوـيـ
هـرـ دـجـوـيـ وـ دـوـوـمـاهـيـ هـيـدـيـ هـيـدـيـ ژـنـكـ ئـنـسـتـ .ـ روـزاـ پـاشـتـ
پـشتـيـ مـيرـكـ هـاتـيـهـ مـالـ ژـنـكـاـ وـيـ چـارـ پـارـجـيـتـ نـانـيـ بـوـئـيـنـاـنـ وـدـانـيـ
ژـبـرـ وـيـ چـهـندـيـ كـوـ ئـهـوـيـ هـرـ بـوـذـ بـهـسـ سـيـ پـارـجـيـتـ نـانـيـ
دـخـارـتـ .ـ ژـنـكـىـ گـوـتـ :

- هـاـ ئـهـفـهـ بـوـتـهـ چـارـ پـارـجـيـتـ نـانـيـ توـ دـشـيـنـ بـخـوـيـ لـىـ ئـهـزـ
نـهـشـيـمـ كـهـلـكـ نـانـيـ بـخـومـ ..ـ بـخـوـجـامـيـرـوـ كـهـلـكـيـ بـخـوـ .ـ (ـ ژـنـكـىـ
بـهـرـىـ خـوـدـداـ مـيرـكـىـ كـانـىـ چـهـوانـ ئـهـولـدـورـتـ بـهـ كـانـىـ دـزـفـرـىـ وـ
نـانـ دـخـارـ)ـ .ـ مـيرـكـىـ هـايـ ژـنـكـىـ نـهـ بـوـكـانـىـ بـهـرـىـ خـوـدـدـهـتـيـ يـانـ
نـهـ ئـيـنـاـ لـنـافـ بـهـيـنـهـكـىـ مـيرـكـىـ گـوـتـ :

- ئـهـرـىـ پـاـ تـوـدـىـ چـواـ بـهـسـ دـوـوـپـارـجـيـتـ نـانـيـ خـوـىـ ؟ـ

- مـادـوـوـ پـارـجـهـ بـوـتـهـنـهـ پـيـچـهـ كـنـ ؟ـ

- نـهـ ...ـ نـهـ بـهـ سـهـ ئـهـزـ نـهـشـيـمـ ئـيـقـارـيـاـ كـهـلـكـ نـانـيـ بـخـومـ ..ـ بـخـوـ
جـامـيـرـ بـخـوـ ..ـ پـشتـيـ بـيـهـنـهـكـىـ ژـنـكـ ژـيـ رـيـنـشـتـهـ خـارـلـيـنـ رـوـنـاهـيـاـ
جـرـاـيـ .ـ

تـيـبـيـنـيـ :-

نـهـ چـيـروـكـهـ منـ ژـئـلـهـ مـانـىـ يـاـ كـريـهـ كـورـدـىـ .ـ

- دادی د سه‌رمادا .. خهوا من ناهیت .

- دایگوری .. نوکه دی چم هندهک دارا ئینم دا د کوچکی دا هەلکم .. دا وە گەرم بیت .. نوکه چافیت خودانه سەرئیک و بنقە .

- ئەز نانقم .. خهوا من ناهیت ، ئەزى لگەل تە دی ھیمە دەرقە .

- دی ھیمە دەرقە چ ؟

- دا ھارى تە بکەم .. مانە ھەرگاڭ تۇد بىزى من : تو زەلامى مالىبى .. خۈزىخ كە .. فيچا لگەل تە دی ھیم .. دا بىزانى ئەز ناترسىم وزەلام .

دەيکى سەرى خۇز دیوارى فەكىر .. كلىلا دارى ڙكولەكى دەركىر .. پېشىكتىن كلىلىن ھافىتىنە دوركا دەرى .. چىرىنىدا دەركە هي كچا مەزىتلىرى ژخەوھىيارىك .. لگەل دەيک و براينى خو ، ھەمى پېيىتە چونە د بەرسقىكا مال ۋە .

ھەرسى لوارا گەپيان .. دا هندهك ھەشكىا بىن ، چو ھەشك نەدىتن .. كچكى كۆتە دەيکا خو : -

- داوى دا بچەن هندهك ھەشكىت سوق ھەمارى وان بىنن .

بئەزمانەكى ترس و بلەز .. كوركى كۆت ..

- نە ، نە چەن ئەزى د ترسىم .

- كورى من .. شەفە ئەم ژى ناجىن .. ھەكە مەچىترە بەنكىقەن .

ھىش ئاخقىن ژدەقى نە دەركەتى ، كچكى كۆت :

- ما مەچىترا چ ژەمە يە ؟

- كچا من بىن بچەن دزىيا ھەشكىا مەچىتردى ھەنگىقەن ! .

- دادى ، تە نە د كۆت : سوق ھەمارى .. وى رۇزى فەردەكى كامە د كادىنى فە دزىي بو .

- بەلى بخودى .. كچا من وەسا بولى .

- باشە بولى مەچىترا سوق ھەمارى نە د ھەنگافت ھەكوفەردى كا

خارى .. پېشتى سەرى خولسەر باليفكى بلندكىرى .. دەست دا ، بەندوشىكا خو ھشك گىريدا .. ھەردو دەستىت خودانە كەزىيت خوب سەر ملىت خودا ھافىتىن ... كەفتاكا خولسەرى خو گىريدا .. تەزنكىت سەرمائى ب سەرگىيانى دا چون ، پىن نەحەسپا كو دونيا گەلەكا قەرسى و سارە ... سەرمائى خول ھافىت وى دا .. بوشەق شەقا ددانىت وى ، ژسەرمادا خول لسەرئىك نە دىگرتن .. ھىدى ب پەحنكادەستى راستى چافىت خوبەرخاندىن و ژپپىجى پاقشىكەن .

ما بەرى خودا بچويكىت خو ... دېت كجا وى .. بەركا لسەر چۈرى .. د سەرمادا خو يا كريي گولچەك ، پېشتى بەرك كىشاپە سەر .. بەرى وى ۋە كورى بچويكىت كەت ، لسەرجەها ، خو سەركو بىنگ كربو .. سەرى خودانابۇسە پېت خويشىكا خو .. پېت خودانابۇنە سەر باليفكى .. دەست دا لفكا بەركى كىشا سەركورى خو ، پېشتى سەر جەها درست كرى .. هەنگى كەلەك كوهشى و پوسىدەبو .. بولەردو بچويكىت د بىن تايى بەركى ۋە دللى كوزرى ، سەرماتىا دونيابىن پەتلەن وى نازانت دا هنە بېشىت ، كىزگىركى خول كەۋىن دا .. چەرىسىكىت روندكاشچاپەشىن .

دەفيا بىزانت ، كاقدە خەون دېتىنە (ئەقە دو سالە ئەزىد خەونا خو دا ژى نابىتىم .. خۇزىيا من ئەو بەس بېتىن ، كا حالى وى چى يە .. چەندى خۇشە بېتىن .. خودى نابت د خەونى ژى دا خوشى بىتە بارا مە .. ما دى خەونا ژكىتە بېتىن .. ياخەولى نەھىت .. چەوا دى خەونا بېتىن .. قى سەرمائى خەۋۇزى لمە ياخە كىرىي هەزرت) .

چۈبەردهرى ، پېشتى پېلاقا لاستىكى دايىھ سەپېت خو .. پېشت خۇزفرى ، بەرى وى ۋە كورى وى كەت ... د جەرا چافلى دا زىل بۇن .

ب دەنگەكى مەللى دەيکى كۆتى : -

- كورى من بخوبىنە .. دونيا نىغا شەققى يە .

- دى بلا ئەزدىن وە ناھىلەم .. بەلىن ھەكە من چىروك خلاسکر ،
ئىسىكەر بىنۇن .
- دەيکىن بىت خۇز پېكىچىكى فەكىن ، دەستى خوداناسەر ملى
كۈرى خwoo كۆت ..
- كۈرى من .. بەهارا بەرى دو سالا .. ئىفاريا نەورۇزى بو ...
بابى تە لگەل ھەندەك ھەۋالىت خو ، قەستا چىايى كارەى كىن .
پاشتى بقىرىت خودانايىنە سەرملىت خو .
- كۈرى دەستى خوداناسەر دەستى دەيکا خو .. ئەۋى ئىش
لسەرملىنى نە راكربو .. ئاخفتنا دەيکىن فەبىرى و كۆتى ..
- دادى جارىت دى .. تە هوسانەف چىروكە بومە نە دكۆت ..
تە بە حسى بقىرى و نەورۇزى نە دكىر .
- كۈرى دەيکا خو .. فى جارى خوشترى ھەمى جارا چىروك
بابى تە دى بو تە قاسەكم .. چونكى سەرما ئەف شەف پەتى
كولىت دلى من ۋەكولان .. ۋېچا پاشتى بابى وە ھەۋالىت وى
قەستا كەھى كەھىتىنە وىرى .. ھەر ئىك ڙوان گزرهكا
دارا خېركرو ، ئاڭر بەردامى .
- دەمى كچكى كۆل ۋان ئاخفتنا بى لگەل دەيکا خو ئاخفت : -
- دادى ، بىرا تە ئىفاريا نەورۇزا پارىتىت ، ھەكولسەربانى ..
من ھەندەك خولى بىكارى ھەۋىركرى .. بلا بابى من وان ئى وە
كىريا .. بودا ھەند دويىچەن ؟
- هي .. هي ئە و چۈن سەرى كارەمى ئاڭرەلەر ، دا ھەمى
كۈندىت ئارا .. كۈرپى ئاڭرى نەورۇزى بىيىن ... ۋېچا بەس د
بەر من را باخىن .. نە كە ئەز چۈچىروكابو وە نا بىيىم .
- نە دادى ، ئەم نا ئاخىن .. ھەما بىيىھە .
- دى باشە .. پاشتى بابى وە ھەۋالىن خۇ ئاڭر بەردامە كىرىت
دارا .. بابى وە بەھنگارى دارەكا ھەشىكا مەزنبو ، دا بەر بقىرى
تا ئىخستى .. پاشى ھەۋالىت وى هاتە هارى .. دا قورمىن دارى
بىنە سەرگزرا دارا .. ھەنگى كېرە بەرك ل شەكىرى ھەنداف وان
قەرسىياو ئىكسەرەت بوبابى وە .. ھەۋالىت بابى وە ، ئىك ڙ
- مە دزى ؟ ئەرى سەرا ھەندەك ھەشىكا بۇ سووتىنى دى مە
ھەنگىقىن ؟
- كچا من ب روژ سوق ھەمىرى كا دزى بو .. ب روژ مەچىتىر
چول كەسى نا كەن .. بەس ب شەف خەلکى د ھەنگىقىن !
- ئەۋۇزى بىكە يەقا خۇنە !
- ھش بە .. وە نە بىيىھە .
- بەرسىكىن دەيکىن دو سى تەپكىت دارا ھەلگرتىن .. بىرە د
تۇرۇق ، پاشتى دەرگەھە گرتى .. دار كىنە د كۆچكى دا ...
ھەلەمۇر ۋەكولا .. بۇف كىن ، دا ھەندەك پەل كەشىبىن .. دا
ئەگرى بىھەلکەت .. بەلى زى ئاڭر نە بەر بىو تەپكىت دارا ..
كادىي چاھىت وى و بچوپىكا تىزى روندك كىن دا د بىرا وە بت
وەك خەلکى چو بقىرۇزى مە نىنن ، دا ئىفاريا دارا بخۇپى
بىكەلىشىن .. تا ئەف بىسەرى مە نەھىت .. ئەو جامىز ، بابى
سەردارى .. ھەمى ئىفاريا بۇمە دارا د كەلىشت .. بەلى لەغان
رۇزا ئەۋۇزى نە مالە .. بىي چۈنە ئىچىرا پەزكىپىا .. ئەم زى مانە
مەحتىل)
- پاشتى وان هىزا سەرى كورجى كىرىھەلىن ، كۆتە بچوپىكىت
خو : -
- نوكە دى ئودە گەرم بىت .. ھەپنە سەرجەھىت خو .
كۈرى ھەردو دەستىت خول ھەستۆي دەيکىن وەراندىن و
كۆتى : -
- دادى ، دى چەمە سە جەھىت خو .. بەلى تو بخۇدى چىروك
بابى من بومە بىيىھە .
- چىروكاج ؟ بابى ج ؟ كۈرى من ھەپ بىنە ، ما تو نا بىيىنى
.. ئى ئىفا شەفى يە .. ھەندە دى دېكلىت سېپىدى بانگ دەن .
- دادى ھەكە توحەزمن د كەمى و تە دەقىت بنىڭ چىروكابابى من
بومە بىيىھە .
- دەيىف ئاخفتا كۈركى را ، كچكى كۆتە دەيکا خو
- دادى ، تو بخۇدى دلى براكى من نەھىلە .. تىشەكى بوبىيىھە .

کاتی پشکو و تنی گولی دار سیوه کان

نووسینی چیروک نووسی ئۆکرانی :
میخائیل کوتسيوبینسکی
وەرگىرى لە ئىنگلىزى يەوه : نەوزاد عبدالله ئاغاباوه

ناونىشانى كتىبىه كە :
M. KOTSYUBINSKY STORIES

لە بەر ئەوهى چىتر لە توانامدا نەماپىوو كۆي لە دەنگە پەستكەرە بىرم كە ژۇورى خويىندە وەكە مى پېرىدىبووه، زۇر بە تۈندى دەرگاكەم پېوهدا. ئالەم ژۇورى نووستىدا بۇو مەندالەكەم دەمەر.

نىزىكى ئى شەوبىنى ئەوهى چاوم بچىتە خەولە ژۇورى خويىندە وەكە مەدا دەھاتمۇ دەچۈمم، دەمارەكانم وەكوتالە كىتار كىرە ببۇون، بە نزمىرىن دەنگ رادەچەلەكيم، كلۇپەكەش لە ئىزىز ستارە مەقباڭى يەوه ژۇورەكەي كىرىدىبو به دوو بەشەو، سەرەوە تارىكە خوارىشەو بۇوناڭ بۇوتارمايى شەتكان تىنگەل ببۇون لە ژۇورەكەدا. جىڭەيى نووستىكەم كە ماوهەكى زۇر بۇو هەر بەرى نەكەوت بۇوم، بە راستى دىمەنېكى ترسىنە رى مەبۇو.

بە فەر دەبارى ئەدۇيى پەنجەرە كە ھەندى كۇن بە فرى پېۋە لە كابۇو. ئالەم كاتەدا وام ھەست دەكىد كە بە تەنبا لە ژۇورىكى ناوا پاپۇزىكى كەورەدام كە لە كاتى كەردەلۇولىكى شىتى دەرىادا، بۇ كەشتىكى دوورۇ درېز بە تەنبا يى بەرى كەوتىم. بە راستى زۇر ھەست بە دلتەنگى و تەنبا يى دەكىد. زۇر بە تەواوى ئاڭام لە ھەموو شەتكان بۇو ھەرچەندە بە تەواوى لە دەرىيائى غەم و پەزارەدا ناقۇم بىو بۇوم. مىزەكەم بىر دە

وان بابى سەردارى بۇ .. قەسەكىر، كۆئە و كىرىھ بە ووھ ساھات دا بىيىزى ستېركا خول بابى وە يَا كىرتى .

ھەكودە يىك كەھشىتىھ وان ئاخفتىن .. گرى خول گاوېنى دا .. د خرىقىن چۇ .. روندك د چافا دا پەنكىيان . دەمى بەرى كورى ف دەيىكى كەتى ، ب ئاخفتىن كاروکم كۆتە دەيكە خو : - ئۇدا ما تو ھەر كاف نا بىيىزى من : تو زەلامى مالا مەيى .. ۋېچانە كە گرى .. ھەمى شولا ئەزدى كەم.

- وەيە .. تو زەلامى مالا مەيى .. تو سىنەھيا چاقيت مەيى .. تو ستوينا مالىيىن . - ئەرى .. ھەرى وە بىيىز .. بەلى ئۇدا ، ھەكۈھەل بابى من هاتى .. ئاڭرى وان و قۇرمى دەرىجلى ھات . نىنا خويشكا وى بەرسقا وى دا ..

- بىرا من تىت .. ھەكۈتەرمى بابى كەھاندىھ كۈندى .. مە دىت ئاڭرى وان ھەرىيىھل بۇ . - ئۇ قۇرمى دارىجلى ھات . دەيىكى پېشىرى روندكىت خوفە مالىن كۆتە كورى ..

- ئە و قورم زى مال وېرى . - ئەرى فيجا ھەكۈلغا زۇ ھە فالىت خود چەن بەر كاركا .. ئەوى قۇرمى دى قەت قەت كەم .. دا نەورۇزى ئەف سالە ئاڭرى بەر دەمىي ما نوکە ئە و قورمى ھشك نە ما يە وېرى . - كۆپى من .. ھەكە ئەۋۇزى نە ما بىت وېرى .. نى نوکە كەلەك دارىت دى ھشك بىنە . - بلا راوهستن تا ئەز بۇ وان د چەمە وېرى .. دا ھەميا بکەم ئاڭرى نەورۇزى .

ھەنگى دەيكارە بن د بەر زېمارە كەن سەرە خود لە يىزاند (خۇزى سەد خۇزىكىت وى رۇزى ، دەمى تو زى وەك بابى خوبىرى رادكەي و ، د چىھە گارەبىي .. دا دارىت ھشك بکەي كىزە ، نى ئە و رۇزى ھزرەتا منه) .

1984 / 1 / 23.